

«Viktige momenter og økonomi ved vanning»

Fagdager NLR
Juni 2026.

Jan Karstein Henriksen
NLR Region Sør

Norsk Landbruksrådgiving SA

Jordarter vannforsyning

Lett tørkesvak jord med lite mold:

Totalt vanninnhold:	50 mm
Lett plantenyttbart	25 mm
Tungt plantenyttbart	13 - 15 mm
Ikke plantenyttbart	10 – 12 mm

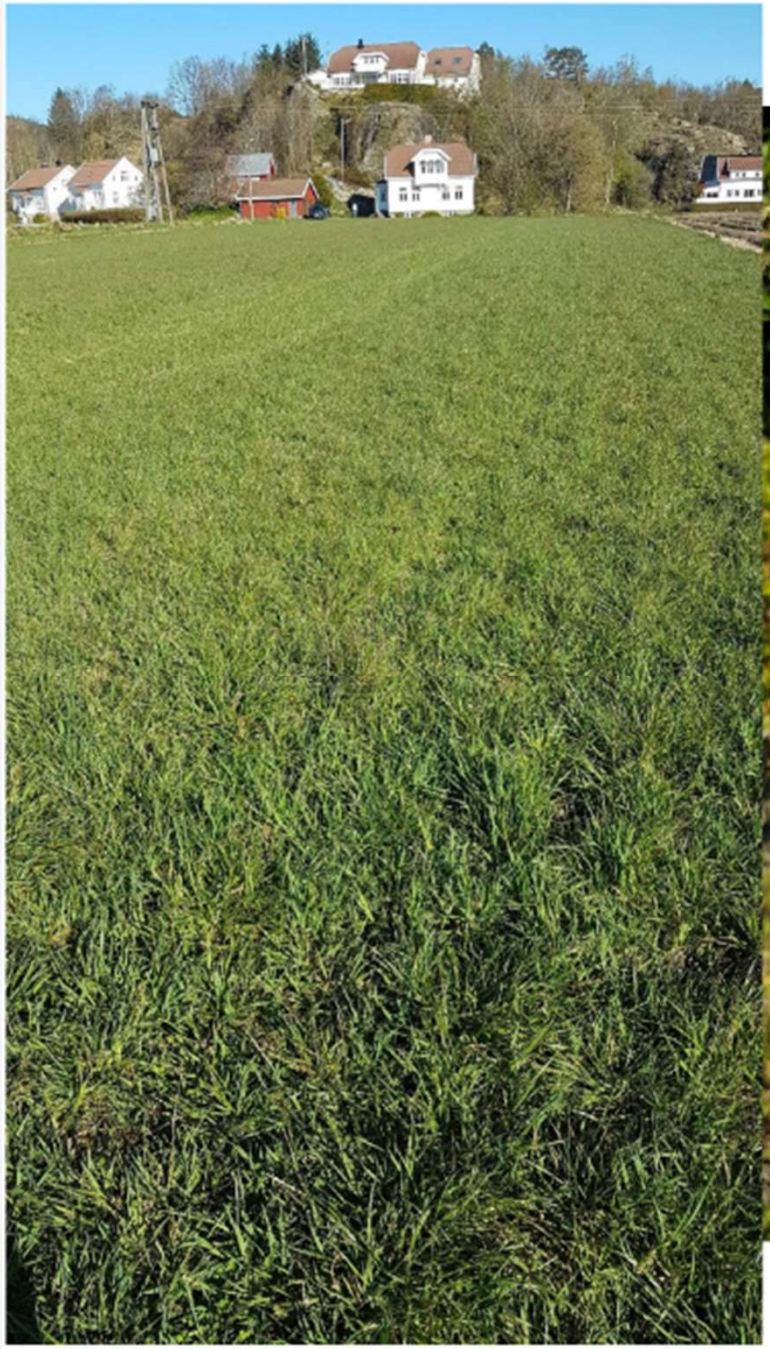
Middels tørkesterk jord:

Lett plantenyttbart	35 - 40 mm

Tørkesterk jord:

Lett plantenyttbart	40 - 60 mm

Vurdering av vanningsbehov

Jordarter, vannbehov og vanningspraksis som kan holde «tørken vekke»

	Tørkesvak jord	Middels tørkesterk jord	Meget tørkesterk jord
Lett plantenyttbart vann	25 mm	35 – 40 mm	40 – 60 mm
Vannforbruk i mm/ døgn ved > 20 Grader	5 – 6 mm	5 – 6 mm	5 – 6 mm
Ny vanning etter dager med > 20 grader	5 dager	7 dager	10 dager
Behov gras antall vann-inger i et «Normalår» *	**2 - 4**	**1 - 2**	**0 – 1**
Behov for vanningsanlegg	**Sterkt**	**Middels**	**Lite**

* Beregnet ut fra temp. og nedbør på 4 værstasjoner på Agder i 4 år

Vannforsyningskapasitet, Pumpe, Tilførsel,
Slangelengde, Slangedimensjon, Vannforbruk, dyse

Pumpe Tilførselslange Vannvogna Dyse

9 – 10 bar **7- 8 bar** **4 - 5 bar**

Bør tilpasse så det blir max 3 bar trykkfall gjennom «vogna»

Tilpasninger: Dysestørrelse og trykk så «dråpene forsvinner»

Trykk på dyse:
12 mm dyse: 3,5 bar
16 mm dyse; 4 bar
23 mm dyse: 5 bar

Spredevinkel avgjørende for vanning i vind.
15 – 27 grader
Vind - Stille

Foto: Sigbjørn Leidal

Slangedimensjoner og dysestørrelse

Slange mm	m3/time	Dyse mm	Bar på dysa	M bredde
50	11	12	4	60
63	20	16	4 - 4,5	75
75	30	19	4,5	85
82	36	20 - 21	5	90
90	45	23	5	95

NB: 2 mm mindre dyse enn beskrevet for å unngå jordsprut / slamming i åpen jord.

Vanning og vannbehov 80 dekar

- Vannforbruk: 5 mm /dag = 35 m3 / uke
- Vanning hver gang: 25 mm = 25 m3 / daa
- Ny vanning: Hvert 5. døgn
- Vannbehov 5 døgn: 25 m3 x 80 daa = 2 000 m3
- Timer vanning: 19 t x 5 døgn = 95 timer
- Vannbehov/time: 21 m3

82 mm x 270 m	21 mm dyse = 35 m3 / t	= 140 daa
75 mm,	19 mm dyse = 30 m3 / t	= 120 daa
63 mm x 200 m 7,5/4,5	16 mm dyse = 20 m3 / t	= 80 daa
50 mm,	12 mm dyse = 11 m3 / t	= 45 daa

Irriland 63 x 200 meter. Komplett 120 000 kr + mva

Vanning, vanningsforsyning

Kostnad for vanning til 80 dekar med vanningsvogn 63 x 200:

Rente 6 % av 50 % investert, Avskriving faste inst 20 år, utstyr 14 år.

Inkl traktor til 500 kr/time å flytte vannvogn og person til 300 kr/time

	Netto inv. Kr	Fast kostn Kr/år	Pr vanning Kr/m3	Sum Kr/m3 1X	Sum Kr/m3 2X.
Elektrisk pumpe + fast	120 000	11 500	3,00	8,70	5,80
Vanningsvogn 63 mm	120 000	13 500	5,00	11,60	8,30
Sum	240 000	25 000	8,00	20,30	14,10
Traktorpumpe 40 000 + Traktor 250 kr/time			15	18	16,40
				+ 46 %	+ 75 %
Naturlig trykkvann			1 - 3		
Kommunalt vann			6 - 15		

Totalkostnad og nødvendig meravling for lønnsomhet. 80 dekar.
Vanningsvogn 63 mm x 200 meter. 25 m3 hver 5.dag

Meravling nettoverdi fratrukket ekstra høstekostnader:
Gras a 3,25 Kr/Fem, Bygg 3,40 kr/kg,
Potet/ Grønnsak 7 Kr/kg, Bær 50 Kr/kg

	Kr/år	Kr/m3	Kr/daa	Meravling/daa grense Fem Gras	Kg Bygg	Kg Pot./Grø.	Kg Bær
Pris/enhet netto				3,25	3,40	7	50
Elektrisk pumpe, 2 kr/kw, investert 290 000 kr: *							
Faste kostnader	25 000						
Bruk	16 000						
1 vanning / år:	41 000	20,3	513	158	151	73	10
2 vanninger / år:	57 000	14,1	713	219	210	102	14
+ 1 ekstra vanning:	16 000	8,0	200	62	59	29	4
	Pump+fast	3,0					
	Vogn	5,0					

Totalkostnad og nødvendig meravling for lønnsomhet 140 dekar

Vanningsvogn 82 mm x 270 m, = 35 m3/Time
25 m3 / daa hver 5. dag

Meravling nettoverdi fratrukket ekstra høstekostnader
Gras a 3,25 Kr/Fem, Bygg 3,40 kr/kg,

	Kr/år	Kr/m3	Kr/daa	Meravling/daa grense Fem Gras	Kg Bygg	Kg Pot./Grø.	Kg Bær
Pris/enhet netto				3,25	3,40	7	50
Elektrisk pumpe, 2 kr/kw, investert 500 000 kr: *							
Faste kostnader	43 000						
Bruk	19 000						
1 vanning / år:	62 000	17,7	443	136	130	63	9
2 vanninger / år:	81 000	11,6	579	178	170	83	12
+ 1 ekstra vanning:	19 000	5,4	136	42	40	19	3

Pumpe,fast + vogn (1,9 + 3,5)

* Faste inst + pumpe. 240 000 – 30 % Innov. Vanningsvogn 260 000.

NLR